

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Szenté Csilla ügyvéd által képviselt felpereseknek dr. Garancsi Zsolt jogtanácsos által képviselt I. rendű, dr. Légrádi Gábor ügyvéd által képviselt II. rendű és dr. II. rendű alperes neve ügyvéd által képviselt III. rendű alperesek ellen kártérítés és egyéb iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. május 9-én kelt 15.G.41.102/2006/29. számú ítélete ellen a felperesek részéről 32. sorszám alatt előterjesztett és a III. rendű alperes által 30. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja; mellőzi a III. rendű alperes I. rendű felperes javára történő marasztalását;
a III. rendű alperest terhelő késedelmi kamat mértékét 2005. január 1. napjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyezően állapítja meg, egyebekben az első fokú ítéletet helyben hagyja;

kötelezi a II., a III. és IV. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 15 napon belül a II. rendű alperesnek 250.000 (kettőszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget, és kötelezi a III. rendű alperest, hogy a II., a III. és IV. rendű felpereseknek, mint együttes jogosultaknak fizessen meg 15 napon belül 250.000 (kettőszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A jelen per I. rendű felperese, illetve jogelődje a ... Állami Gazdaság felszámolójaként 1998. január 19-én megállapodást írt alá a ... Kft.-vel, amelyben a ... Kft. elismerte, hogy ezen megállapodás aláírásáig 437.933.680 forint vételárfizetési kötelezettsége keletkezett a ... Állami Gazdasággal szemben. A megállapodásban rögzítették azt is; a ... Kft.-nek a ... Állami Gazdasággal szemben a megjelölt vételárrész összegét meghaladó hitelezői követelése van, ezért a felek a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. tv. (Cstv.) 36. §-a és 58. §-ának (1) bekezdése alapján az egymás közötti pénzügyi elszámolást rendezettnek tekintették.

A ... Aromagyártó Kft., a ... Állami Gazdaság egyik hitelezője 7.G.75.626/2000. szám alatt pert indított a Fővárosi Bíróság előtt a ... Állami Gazdaság I. rendű, a ... Kft. II. rendű és a ... Rt. (I. rendű felperes jogelődje) III. rendű alperesek ellen, s módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. és a II. rendű alperes között 1998. január 19-én létrejött megállapodás semmis. A III. rendű alperessel szemben a kereseti kérelme annak megállapítására irányult, hogy a felszámolónak az 1998. január 19-én kelt megállapodással kapcsolatos eljárása törvénytörő, mert a beszámításra jogszerűen nem volt mód.

A Fővárosi Bíróság a 2001. július 18-án kelt ítéletében a felperes keresetét elutasította. A ... Kft. felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalát, az alperesek perköltségben történő marasztalását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság mint másodfokú bíróság 2003. november 7-én kelt Pf.24.578/2002/5. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. Megállapította, hogy a II. és a III. rendű alperes között 1998. január 19-én létrejött megállapodás a követelés és tartozás kölcsönös beszámítása tekintetében semmis, ezért a II. rendű alperes tartozása az I. rendű alperes felé, illetve a II. rendű alperesnek az I. rendű alperessel szembeni követelése nem szűnt meg. Kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül egyetemlegesen 9.000.000 forint első- és másodfokú perköltséget, továbbá az államnak a Fővárosi Illetékhivatal felhívására 1.500.000 forint első fokú és fellebbezési eljárási illetéket. Az ítélet indokolása - többek között - tartalmazta; a felperes pernyertes, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján az I-II. rendű alperesek kötelesek egyetemlegesen megfizetni a felperesnek az első- és másodfokú eljárásban felmerült költségét.

A ... Kft. 2004. február 5-én kelt nyilatkozatával a II. rendű alperes neve ..., a jelen per III. rendű alperese javára engedményezte a Legfelsőbb Bíróság Pf.24.578/2002/5. számú ítéletében megítélt 9.000.000 forint első- és másodfokú együttes perköltséget. Az engedményezési nyilatkozat rögzítette: „Az engedményezés következtében az egyetemlegesen kötelezett alperesek bármelyikétől a fent nevezett ügyvédi iroda joghatályosan behajthatja a perköltséget.”

A II. rendű alperes neve ... a 7.G.75.626/2000. szám alatt indult ügyben a 2004. február 9-én kelt beadványában a végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (Vht.) 39. §-ának (1) bekezdése alapján a fenti engedményezésre tekintettel a felperes (végrehajtást kérő) személyének, illetve a ... Rt. átalakulására figyelemmel pedig a III. rendű alperes (adós) személyének változása miatt a jogutódlások megállapítását kérte.

A Fővárosi Bíróság 2004. június 23-án kelt 7.G.75.626/2000/39. számú végzésével állapította meg, hogy a 9.000.000 forint ügyvédi munkadíj vonatkozásában a ... Kft. felperes jogutóda a II. rendű alperes neve

A III. rendű alperes a Legfelsőbb Bíróság Pf.24.578/2002/5. számú jogerős ítélete alapján azonnali beszédési megbízást nyújtott be az I. rendű felperesnek az I. rendű alperesi banknál vezetett bankszámlái terhére, ennek alapján az I. rendű alperes 2004. október 12. napjával bezárólag összesen 9.000.000 forinttal terhelte meg az I. rendű felperes bankszámláit. A III. rendű alperes által benyújtott prompt inkasszóról az I. rendű felperes 2004. október 11-én szerzett tudomást, aznap, 2004. október 11-én és október 12-én írásban kifogásként közölte az I. rendű alperesi bankkal, hogy a jogerős ítélet rendelkező része és indokolása ellentmondásos, ezért kérte a terhelések felfüggesztését, a bank az azonnali inkasszót teljesítette. Az I. rendű felperes felhívására a III. rendű alperes elzárkózott az inkasszált összeg visszafizetésétől.

Az I. rendű felperes kérelmet terjesztett elő a Legfelsőbb Bíróság Pf.24.578/2002/5. számú jogerős ítélete rendelkező részének a perköltségre vonatkozó kijavítása iránt. A Legfelsőbb Bíróság 2004. október 22-én kelt Pf.24.578/2002/8-I. számú végzésével a jogerős ítéletnek a harmadik bekezdését akként javította ki, hogy az I. és a II. rendű alpereseket kötelezi egyetemlegesen 9.000.000 forint perköltség és 1.500.000 forint eljárási illeték megfizetésére.

A jelen peres eljárás az I. rendű felperes, mint jogosult kérelmére az I. rendű alperes, mint kötelezett ellen kibocsátott 9.000.000 forint és kamatai megfizetésére irányuló fizetési meghagyással indult, mely peren kívüli eljárás a kötelezett ellentmondása folytán perré alakult. A peres eljárás folyamán, 2007. március 20-án az I. rendű felperes az érvényesített követelését egyharmad-egyharmad-egyharmad arányban a II., III. és IV. rendű felperesekre engedményezte s kérte a perből való elbocsátását, az elbocsátásához a II. és a III. rendű alperes nem járult hozzá. Az elsőfokú bíróság 15.G.41.102/2006/29. számú végzésével megállapította, hogy az engedményes társaságok a perbe az I. rendű felperes jogutódjaként belépnek, és az I. rendű felperes pertársaként, mint II., III. és IV. rendű felperesek vesznek részt.

A felperesek módosított keresetükben vagylagos kereseti kérelemnek tekintve, elsődlegesen azt kérték; a bíróság kötelezze az I. és III. alperest 9.000.000 forint vagyoni kár és ennek 2004. október 12-től számított, a Ptk. 301/A. §-ának (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata egyetemleges megfizetésére a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján, a Ptk. 344. §-ában foglaltak szerint. Arra az esetre, ha a III. rendű alperes vagyona a felperesi követelés kielégítésére nem lenne

elégséges, kérték, kötelezze a bíróság a követelés megfizetésére a II. rendű alperest, a III. rendű alperesi ügyvédi iroda vezetőjét és tagját, mint mögöttes felelőst.

Vagylagos kereseti kérelemnek tekintve kérték; másodlagosan kötelezze a bíróság a III. rendű alperest jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése címén a Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése alapján 9.000.000 forint és kamatai megfizetésére, arra az esetre, ha a III. rendű alperes vagyona a felperes követelését nem fedezné, a II. rendű alperes, mint mögöttes felelős kötelezését kérték.

Vagylagos kereseti kérelemnek tekintve, harmadlagosan a III. rendű alperest 1.350.000 forint, a II. rendű alperest pedig 7.650.000 forint vagyoni előny és kamatai visszafizetésére kérték kötelezni a Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése alapján, és ez esetben is, ha a III. rendű alperes vagyona a követelésre nem nyújtana fedezetet, a II. rendű alperes, mint mögöttes felelős kötelezését kérték. Kereseti kérelmük a perköltséget tekintve az alperesek egyetemleges kötelezésére irányult.

A felperesek előadták; amennyiben az I. rendű alperes jogszerűen járt volna el, úgy az azonnali beszédési megbízáshoz csatolt jogerős határozat végrehajtásának lehetetlenségét észlelnie kellett volna, mivel a Pp. 220. §-ának (1) bekezdése értelmében a bírósági ítélet rendelkező része és indokolása egységes egészet alkot (BH 1985/326. számú jogeset), ezért meg kellett volna vizsgálnia az ítélet tartalmát. A felperesi álláspont szerint az I. rendű alperes megsértette a felek közötti bankszámlaszerződést, amellyel kárt okozott, figyelemmel arra is, hogy pénzintézettől gondosabb, körültekintőbb eljárás várható el.

Előadták továbbá, hogy a II. rendű alperes a III. rendű alperes nevében és képviselőként fejtette ki tevékenységét, ezért a III. rendű alperest terhelő tartozásokért az 1998. évi XI. tv. (ügyvédi törvény) 67. §-ának (1) bekezdése, a 69. §-ának (1) és (3) bekezdése alapján a mögöttes felelőssége korlátlanul fennáll. A II. rendű alperesnek az ügyvédi szakmai gyakorlata alapján tudnia kellett; az I. rendű felperes bankszámlájával szemben az ítélet alapján beszédésre nem jogosult, továbbá a II. rendű alperesnek a III. rendű alperesi ügyvédi irodától 2004. november 22-én felvett 7.650.000 forint visszatérítésének kötelezettségével számolnia kellett a pénztári felvételt megelőző tudomásszerzése folytán. Állították; a Legfelsőbb Bíróság Pf.24.578/2002/5. számú jogerős ítélete ismeretében a III. rendű alperes nem jóhiszeműen jutott vagyoni előnyhöz, és az I. rendű felperes 2004. októberi fizetési felszólítása után, attól kifejezetten felróható módon esett el. E vonatkozásban hivatkoztak arra is; a kettős könyvvezetésű III. rendű alperes 2004. november 22-e napján elszámolási kötelezettség nélkül nem fizethette ki a II. rendű alperesnek az I. rendű felperestől beszédett összeget, az „adózott eredmény kivét” jogcímének bizonylaton való feltüntetése és ezen az alapon a II. rendű alperes javára történő teljesítése a számviteli előírásokat is sértő.

Az I. rendű alperes kérte a kereset elutasítását, előadta, az I. rendű felperes számlavezetett ügyfele a banknak, ezért az akkor hatályos 232/2001. (XII. 10.) Kormányrendelet 6. §-a és a 9/2001. (MK 147.) MNB rendelkezés 19. §-a, valamint a Vht. 6. és 7. §-a alapján teljesítette a megbízást, s az I. rendű alperes felé értesítési kötelezettségének is eleget tett a Kormányrendelet 15. §-a alapján. 2004. október 7-én jogerős bírósági határozaton alapuló beszédési megbízást fogadott be,

sorba állította, és a kellő fedezet rendelkezésre állásakor, három részteljesítést követően, a sorból törölte. Az I. rendű alperesnek a beszédési megbízás teljesítése során az ítélet rendelkező részét kellett figyelembe vennie, a bank nem jogosult felülbírálni az ítéletet; a rendelkező rész és az indokolás összevetése nem a bank feladata, ez a határozat felülvizsgálatát jelentené. Hivatkozott arra is, hogy a beszédési megbízás teljesítését követően jutott el az I. rendű alpereshez a Legfelsőbb Bíróságnak a jogerős ítélet rendelkező részét kijavító végzése.

A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, hangsúlyozta, hogy a keresetben megjelölt perköltség jogosultja a III. rendű alperes; az ügyvédi iroda önálló jogi személy, önállóan szerez jogokat és kötelezettségeket, s a saját igényét érvényesítette az I. rendű felperessel szemben, mely engedményezésen alapult és nem megbízási szerződésen, az ügyvédi iroda az adott esetben nem az ügyfelét képviselte a perköltség behajtása során, hanem saját, önálló igénye érdekében járt el, ezért az 1998. évi XI. tv. felperesek által hivatkozott rendelkezései alapján a II. rendű alperes mögöttes felelőssége nem áll fenn. Előadta továbbá; nem jogalap nélkül jutott a 7.650.000 forinthez, hanem azt adózott eredmény címén, jövedelemként vette fel a III. rendű felperestől.

A III. rendű alperes ellenkérelme is a kereset elutasítására irányult, hivatkozása szerint a Legfelsőbb Bíróság jogerős ítélete alapján indított el jogszerű végrehajtást a Vht. 6. §-a szerint, melynek alapja a jogerős ítélet rendelkező része, az ítélet indokolása a rendelkező részt nem írhatja felül. Mivel jogerős és végrehajtható közokirat alapján a Vht. szabályai szerint járt el, így magatartása nem lehetett jogellenes. Kifejtette, hogy az inkasszó indításakor az ügyvédi szakma szabályai szerint sem lehetett kérdéses a Legfelsőbb Bíróság ítéletének a jelen per I. rendű felperesére nézve az ítélet rendelkező része, mivel a keresettel támadott megállapodás semmisségét a Legfelsőbb Bíróság megállapította, és az I. rendű felperes abban a perben, mint III. rendű alperes, mindvégig a szerződés semmisségének megállapítása iránti keresettel szemben, érdemben védekezett, így pervesztes lett. Álláspontja szerint a Legfelsőbb Bíróság rendelkező részt kijavító végzésére nem lehetett számítani, az az általános elvárhatóság körén kívül esett. Érvelt azzal is; az I. rendű felperes csak 2004. október 20-án adta be a jogerős ítélet rendelkező része kijavítása iránti kérelmét, így maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ezért esetleges marasztalása esetén kármegosztást kell alkalmazni. Hivatkozott arra is, az I. rendű felperes kijavítás iránti kéreleméről történt tudomásszerzését megelőzően a gazdagodástól már elesett, a III. rendű alperes 2004. október 14. - 2004. október 18. napja között rendelkezett a befolyt összeggel, azt a III. rendű alperes tagja, a II. rendű alperes jövedelemként felvette a III. rendű alperestől, s az ügyvédi iroda eleget tett a rá vonatkozó adózási szabályok szerinti kötelezettségének. Állította; sem a II., sem a III. rendű alperes nem kapott értesítést 2004. október 18-át megelőzően arról, hogy az I. rendű felperes a Legfelsőbb Bíróság jogerős ítéletével szemben a perköltség tekintetében bármilyen jogorvoslattal kíván élni.

Az elsőfokú bíróság 2008. május 9-én kelt 29. sorszámu és a 2008. szeptember 12-én kelt 37. sorszámu végzésével kijavított ítéletében kötelezte a III. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I., II., III. és IV. rendű felperesnek 9.000.000 forint főkövetelést, és ennek 2004. október 12. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11 % mértékű, 2005. január 1. napjától a kifizetés napjáig terjedő időszakra az adott naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegének megfelelő mértékű késedelmi kamatát, valamint 1.080.000 forint perköltséget. Az I., II., III. és IV. rendű felperes ezt meghaladó keresetét elutasította, kötelezte az I., II., III. és IV. rendű alperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessen meg az I. és II. rendű alperesnek fejenként 540.000 - 540.000 forint perköltséget. Határozata indokolása szerint az I. rendű alperes a Ptk. 529. §-a szerinti bankszámlaszerződés alapján teljesítette az azonnali beszédési megbízást, az I. rendű alperessel szemben érvényesíteni kívánt kártérítési igény - szerződésszegés jogcímén - megalapozatlan, mivel az I. rendű alperes a megbízás teljesítésekor sem a felek közötti

szerződést, sem a megbízás teljesítésére vonatkozó szabályokat nem sértette meg, az azonnali beszédési megbízáshoz csatolt ítélet, mint végrehajtható okirat, mindenben megfelelt a Vht. 13. §-ának (1) bekezdésében megfogalmazott feltételeknek; az ítélet kötelezést tartalmazott, jogerős volt és a teljesítési határidő is letelt. Az I. rendű alperesnek a megbízás teljesítésekor a végrehajtható határozat kapcsán kizárólag a Vht. 13. §-ának (1) bekezdésében írt feltételeket kellett vizsgálnia, s mivel nem járt el jogszabálysértően, ezért kárt sem okozhatott, a vele szembeni kárigény alaptalan.

Az elsőfokú bíróság megállapította; a III. rendű alperesi ügyvédi iroda az engedményezés folytán az őt megillető saját követelését érvényesítette a perbeli inkasszóval, a II. rendű alperes eljárása a III. rendű alperest feljogosította és kötelezte, így nem tartozott az ügyvédi törvény 5. §-a által meghatározott ügyvédi tevékenységek közé. A törvény 10. §-ának (1) bekezdése alapján az ügyvéd kizárólag az ügyvédi tevékenysége körében okozott kár megtérítéséért felel azzal, hogy a 69. § (1) bekezdésében írt főszabály szerint a tag az iroda kötelezettségeiért nem felel, kivéve a (2) bekezdés alapján az ügyvédi tevékenység körében okozott kárért, ezért a II. rendű alperes mögöttes felelőssége az ügyvédi törvény 69. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti, az ügyvédi tevékenység körében okozott kár hiányában, egyik kereseti kérelem vonatkozásában sem állhat fenn. Megállapította; a III. rendű alperes 7.650.000 forintot fizetett a II. rendű alperesnek, s ez nem egyezik a keresetben kárként meghatározott összeggel, így az elsőfokú bíróság megítélése szerint nem minősül vagyoni előnynek, s nem vitásan jövedelem jogcímén vette fel azt a II. rendű alperes, ezért nem az I. rendű felperes rovására és nem jogalap nélkül gazdagodott.

Az elsőfokú bíróság a felperesek által érvényesített 9.000.000 forint és kamatai iránti követelést a III. rendű alperessel szemben a Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése alapján viszont megalapozottnak találta. Leszögezte, hogy a Legfelsőbb Bíróság a Pf.24.578/2002/5. számú, a jogerős ítélet rendelkező részét kijavító határozatával mindenki számára nyilvánvalóvá vált; a III. rendű alperesnek nem volt követelése az I. rendű felperessel szemben. Ebből az következik, hogy az azonnali beszédési megbízás teljesítése folytán az I. rendű felperes tartozatlanul fizetett, így

megállapítható az is, hogy a III. rendű alperesnek nem volt jogcíme a beszedett összeg birtoklására, és a jogerős határozat indokolásában foglaltak alapján számolnia kellett az összeg visszafizetésével. Alaptalannak ítélte a III. rendű alperesnek azt a hivatkozását, amely szerint a gazdagodástól annak visszakövetelése előtt esett, mivel a perben védekezésésként felhozottak éppen azt igazolják, hogy a vagyoni előnyt a saját érdekkörében használta fel; a fent megjelölt összeget a II. rendű alperes munkája ellenértékéért, jövedelem címén fizette ki. Mindezt az elsőfokú bíróság a Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése alapján a III. rendű alperest kötelezte a prompt inkasszó útján beszedett 9.000.000 forint és kamatainak az I., II., III. és IV. rendű felperesek javára történő visszafizetésére, a további jogcímenek a kereset elbírálását mellőzte, az ítélet indokolásában kifejtettek szerint kármegosztásra nem látott alapot, a késedelmi kamatfizetési kötelezettségről a Ptk. 301. §-a alapján, annak mértékéről a Ptk. 301/A. §-a alapján rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I., II., III. és IV. rendű felperes (felperesek) és a III. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést.

A felperesek fellebbezésükben az első fokú ítélet megváltoztatásával a keresettel egyező határozat meghozatalát kérték. Álláspontjuk szerint a kártérítés iránti és a másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett kereset vonatkozásában az elsőfokú bíróság helytelen jogkövetkeztetéseket vont le. Előadták; nem vitás, hogy az I. rendű alperes eljárásának a megítélése kérdésében a 232/2001. (XII. 10.) Kormányrendelet 6. §, a 9/2001. (MK 147) MNB rendelkezés 19. §-a, továbbá a Vht. 6. és 7. §-aiban írtak az irányadóak, azonban a jelen esetben egy alapvető feltétel nem valósult meg; nem állt rendelkezésre a ... Rt.-t marasztaló jogerős, végrehajtható határozat, figyelemmel az ítélet rendelkező része és indokolása közötti oszthatatlan egységre. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte kellően az I. rendű alperesnek azt a magatartását, hogy a felperesi figyelemfelhívás ellenére is teljesítette a prompt inkasszót. Hivatkoztak arra, hogy mindhárom alperes magatartásának együttessége váltotta ki a felperesek károsodását. Előadták továbbá, hogy a III. rendű alperes az elsődleges kereset szerint a károkozó magatartásával, a másodlagos kereset alapján pedig jogalap nélkül jutott az I. rendű felperes vagyonát csökkentő előnyhöz, mint önálló jogalany, azonban az elsőfokú bíróság tévedett akkor, amikor az ügyvédi törvény 69. §-ának (1) és (2) bekezdése szerinti önálló jogalanyiséggel rendelkező ügyvédi iroda tagjának, a II. rendű alperesnek mögöttes felelősségét lekorlátozta a törvény 5. §-ában nevesített ügyvédi tevékenységgel és a 10. § (1) bekezdésében írt ügyvédi felelősséggel. A felperesek megítélése szerint az ügyvédi iroda kötelezettségéért való felelősség körében az ügyvédi törvény 69. §-ának (1) bekezdésében meghatározott „kötelezettség” olyan gyűjtőfogalom, mely bármely jogcímen keletkező kötelezettséget magában foglal, és nem korlátozódik csak az ügyvédi tevékenységből származtatható kötelezettségekre. A felperesek fellebbezés kiegészítésükben az I. rendű alperes felelősségét tekintve hivatkoztak a Legfelsőbb Bíróság EBH 2005/1328 szám alatt közzétett eseti döntésében foglaltakra. A II. rendű alperes mögöttes felelősségére nézve a továbbiakban azzal érveltek; a III. rendű alperes ügyvédi irodát az adott ügyben a II. rendű alperes, mint ügyvéd és

nem, mint törvényes képviselő képviselte s a II. rendű alperes, mint ügyvéd tevékenysége az ügyvédi törvény 5. §-a által meghatározott ügyvédi tevékenység körébe tartozik.

Az I. rendű felperes a fellebbezési tárgyaláson - kérdésre - előadta, a II., a III. és a IV. rendű felpereseknek van követelése az alperesekkel szemben, az I. rendű felperesnek nincs követelése, mivel azt engedményezte a II., III. és IV. rendű felperesek javára, az I. rendű felperes csak perjogilag maradt a perben.

A III. rendű alperes az első fokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Lényegében megismételve az első fokú eljárásban kifejtett álláspontját - többek között -, annak hangsúlyozásával, hogy a jogerős ítélet mindenkire irányadó, s nem vitatható, hogy a végrehajtás alapja az ítélet rendelkező része. Az adott eseten a jogerős döntés kijavításának időpontjáig a III. rendű alperesnek volt követelése a ... Rt.-vel szemben, és volt jogcíme az inkasszóval beszedett összeg birtoklására s megítélése szerint nem kellett számítania az ítélet rendelkező részének kijavítására, mivel az első- és másodfokú határozatok viszonya, a Legfelsőbb Bíróság ítélete egészének indokolása erre nem engedett következtetni. Hivatkozott arra is, hogy a II. rendű alperes 2004 áprilisától havonta munkabért vett fel a III. rendű alperestől, de ez nem volt összefüggésben a perbeli vagyoni előnnyel, s az elsőfokú bíróság ezt nem vizsgálta, hanem közvetlenül „munka ellenérték jellegű” jövedelemnek minősítette az eredmény kivétet. Ez téves következtetés, mert az eredmény kivét a tag tulajdonosi jogviszonyával van kapcsolatban, és nem a munkavégzésével. Tévesen állapította meg továbbá, hogy 2004. november 22-én fizette ki a vitatott összeget a III. rendű alperes, a kiadási pénztárbizonylatok tanúsága szerint a kifizetés 2004. október 15-én, illetve október 18-án megtörtént. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a kamat esedékességének kezdő időpontját az I. rendű felperes számlája megterhelésének utolsó napjában határozta meg, marasztalása esetén a kamat kezdő időpontját a keresetnek a III. rendű alperessel szemben történt előterjesztése napjától, 2006. június 27-től kérte megállapítani, figyelemmel a Ptk. 363. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra. A késedelmi kamat mértékére nézve pedig előadta, hogy a III. rendű alperes nem gazdálkodó szervezet (Ptk. 685. § c) pont) és nem szerződéses jogviszonyból ered a perbeli kamatkövetelés, így tévesen alkalmazta az elsőfokú bíróság vele szemben a Ptk. 301/A. §-át, ezért marasztalása esetén, a késedelmi kamat mértékét tekintve a Ptk. 301. §-ában írt rendelkezések az irányadók.

Az I. rendű alperes a fellebbezési eljárásban nyilatkozatot nem terjesztett elő, a II. és a III. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme a felperesek fellebbezésének az elutasítására irányult.

A felperesek fellebbezése nem megalapozott, a III. rendű alperes fellebbezése - a késedelmi kamat mértéke kivételével - szintén megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen állapította meg a tényállást, és a perbeli jogvitát érintően helytálló a jogi álláspontja is.

A másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság - tévesen - nem vette figyelembe a határozata meghozatalakor, hogy az első fokú eljárás tartama alatt - 2007. március 20-án - az I. rendű felperes a jelen perben érvényesített követelését a II., III. és IV. rendű felperesekre engedményezte. A Pp. 61. §-ának (2) bekezdése alapján helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az engedményezéssel bekövetkezett jogutódlás alapján a 29. sorszámú végzésével engedélyezte az II. rendű felperes neve, az ... Betéti Társaság, valamint a ... Kft. II., III. és IV. rendű felperesként való belépését a perbe. Miután a II. és a III. rendű alperes az I. rendű felperes perből való elbocsátásához nem járult hozzá, így helyesen állapította meg azt is, hogy a jogutód II., III. és IV. rendű felperesek a jogelő I. rendű felperes pertársaként vesznek részt a perben (Pp. 61. § (3) bekezdés, 62. § (4) bekezdés). Az engedményezés (Pp. 329. § (1) bekezdés), illetve a perbeli jogutódlás (Pp. 61-62. §) alapján a II., III. és IV. rendű felperesek jogosultak érvényesíteni a 9.000.000 forint iránti követelést, ezért a III. rendű alperes I. rendű felperes javára történő marasztalása téves.

A felperesek fellebbezése - az I. rendű alperes felelősségének kérdését tekintve - az alábbiak szerint megalapozatlan.

A Ptk. 529. §-ának (1) bekezdésében szabályozott bankszámlaszerződés alapján az I. rendű alperes vezette az I. rendű felperes bankszámláját. A Ptk. 529. §-ának (1) bekezdése szerint bankszámlaszerződéssel a pénzintézet kötelezettséget vállal arra, hogy a vele szerződő fél (számlatulajdonos) rendelkezésére álló pénzeszközöket kezeli és nyilvántartja, azok terhére szabályszerű kifizetési és átutalási megbízásokat teljesíti, a számlatulajdonost a számla javára és terhére írt összegekről, valamint a számla egyenlegéről értesíti.

A Ptk. fent idézett 529. §-ának (1) bekezdése értelmében a pénzintézet csak a szabályszerű megbízásokat teljesítheti, azokat azonban köteles teljesíteni. A jelen esetben jogerős bírósági határozaton alapuló követelés alapján került sor az azonnali beszédési megbízás benyújtására a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (Vht.) 6. §-ának (1) bekezdése alapján, mely kimondja; a pénzforgalmi úton érvényesíthető pénzkövetelést azonnali beszédési megbízással kell behajtani, bírósági végrehajtásnak akkor van helye, ha az azonnali beszédési megbízás nem vezetett eredményre. A Vht. 6. § (2) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik; pénzforgalmi úton is csak akkor lehet behajtani a pénzkövetelést, ha a végrehajtás általános feltételei fennállnak. A végrehajtás általános feltételeit a Vht. 13. §-ának (1) bekezdése határozza meg, eszerint a végrehajtható okiratot akkor lehet kiállítani, ha a végrehajtható határozat követelést (marasztalást) tartalmaz, jogerős vagy előzetesen végrehajtható, és a teljesítési határidő eltelt. Mivel a pénzintézet az azonnali beszédési megbízás teljesítésekor a bírósági határozaton alapuló követelés behajtását végzi, köteles ellenőrizni a végrehajtás általános feltételeinek a fennállását. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli esetben az azonnali beszédési megbízáshoz csatolt ítélet, mint végrehajtható okirat, mindenben megfelelt a végrehajtás általános feltételeinek. Téves a felperesek ezzel

kapcsolatos ellentétes álláspontja, ugyanis marasztalást, illetve érdemi döntést az ítéletnek (Pp. 213. § (1) bekezdés) kizárólag a rendelkező része tartalmazhat, így e rendelkezéseket kell figyelembe venni a végrehajtási lap kiállításakor a Vht. 13. §-ának (1) bekezdése alapján, illetőleg a pénzkövetelés pénzforgalmi úton történő behajtása esetén is.

A Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazandó, a polgári jogi kártérítési felelősség fő szabályát tartalmazó Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése értelmében a felelősség megállapításához minden törvényi elem együttes fennállása szükséges, így a jogellenesség, a kár és e kettő közötti okozati összefüggés, bármelyik hiánya a felelősség kizárását eredményezi. Az előzőekből következően az I. rendű alperes szerződésszegő, jogellenes magatartást nem tanúsított, mivel a jogerős ítélet rendelkező részének megfelelő azonnali beszédési megbízást teljesített, így jogellenes magatartás hiányában a kártérítési felelőssége nem állapítható meg, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet.

A felperesek másodlagosan előterjesztett és a Ptk. 361. §-ának (1) bekezdésére alapított igényét a III. rendű alperessel szemben az elsőfokú bíróság megalapozottnak találta. A felperesek a II. rendű alperes, a III. rendű alperesi ügyvédi iroda vezetője és tagja, mint mögöttes felelős kötelezését kérték arra az esetre, ha a III. rendű alperes vagyona a felperesi követelést nem fedezné. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletében a mögöttes felelősség kérdésében kifejtettekkel, és osztotta azt az álláspontot, amely szerint a II. rendű alperes mögöttes felelőssége, helytállási kötelezettsége a jelen esetben nem állapítható meg.

A mögöttes felelősség egy más személy (főkötelezett) valamely vagyoni kötelezettségének a teljesítéséért való másodlagos helytállási kötelezettség. Ez a helytállás annak elvállalásán vagy a törvény rendelkezésén alapul. A felperesek a II. rendű alperes mögöttes felelősségét törvényi rendelkezésre alapították, az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. tv. (ügyvédi törvény) 67. §-ának (1), a 69. §-ának (2) és (3) bekezdésében foglaltakra hivatkoztak. Az ügyvédi törvény 67. §-ának (1) bekezdése szerint az ügyvédi tevékenység végzésére ügyvédi iroda alapítható. Az iroda jogi személy. A 69. §-ának (1) bekezdése alapján az iroda tagjának felelőssége az irodával szemben az alapító okiratban meghatározott vagyon szolgáltatására, és az esetleg megállapított egyéb vagyoni hozzájárulásra terjed ki. Az iroda kötelezettségéért a tag - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - nem felel. A (2) bekezdés úgy rendelkezik; az irodára a 10. § (1) bekezdését akként kell alkalmazni, hogy ha az iroda vagyona a követelést nem fedezi, a kárt okozó ügyvéd a saját vagyonával korlátlanul felel. A törvény 10. §-ának (1) bekezdése kimondja; az ügyvéd a tevékenysége körében okozott kár megtérítéséért a Polgári Törvénykönyv szerint felel.

A fenti jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésével állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a III. rendű alperesi ügyvédi iroda az engedményezés folytán az őt

megillető, saját követelését érvényesítette az azonnali beszédési megbízással, így eljárása nem tartozott az ügyvédi törvény 5. §-ában meghatározott ügyvédi tevékenységek körébe. A perbeli követelés tehát nem az ügyvédi törvényben meghatározott tevékenységből eredt, így a felhívott jogszabályhelyek értelmében a II. rendű alperes másodlagos helytállási kötelezettsége nem állapítható meg, ezért az e vonatkozásban előterjesztett felperesi fellebbezés sem megalapozott.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor jogalap nélküli gazdagodás jogcímén (Ptk. 361. § (1) bekezdés) kötelezte a III. rendű alperest a 9.000.000 forint és késedelmi kamatai visszatérítésére, illetve az engedményes (jogutód) felperesek javára történő megfizetésére, ezért a III. rendű alperes fellebbezése megalapozatlan.

A Ptk. a jogalap nélküli gazdagodást kötelemtéremtő, önálló jogcímként nevesíti, a jogalap nélküli gazdagodás lényegében indokolatlan vagyoneltolódás bekövetkezését jelenti. A törvény 361. §-ának (1) bekezdése kimondja; aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni. E szabály alkalmazására akkor kerülhet sor, ha a gazdagodó és a sérelmet szenvedett fél között más jogviszony nem áll fenn, illetve, ha a jogvita a felek fennálló jogviszonyára irányadó speciális szabályok szerint nem bírálható el.

Az adott ügyben a Legfelsőbb Bíróság Pf.24.578/2002/5. számú ítélete rendelkező részét kijavító 8-1. sorszám alatti végzéssel egyértelművé vált, hogy az I. rendű felperes nem volt köteles a 9.000.000 forint perköltség teljesítésére, ezáltal a III. rendű alperes jogalap nélkül jutott vagyoni előnyhöz az I. rendű felperes rovására. Ebből az következik, hogy - a védekezésére tekintettel - az előnyhöz jutott III. rendű alperest terhelte a bizonyítás arra vonatkozóan; a gazdagodás visszatérítésére a Ptk. 361. §-ának (2) bekezdésében írtak értelmében nem köteles. Ezt a körülményt a III. rendű alperes nem bizonyította. Helytállóan jutott az elsőfokú bíróság a per adatai alapján arra a következtetésre, hogy a jogalap nélküli gazdagodástól való elesése (Ptk. 361. § (2) bekezdés) nem állapítható meg, hiszen a vagyoni előnyt a III. rendű alperes nyilvánvalóan a saját érdekkörében használta fel, ezáltal a gazdagodástól nem esett el, így nem bír jelentőséggel annak vizsgálata; a vitatott összeg(ek) kifizetésére ténylegesen mely időpontokban került sor. Minderre figyelemmel, alappal kötelezte az elsőfokú bíróság a III. rendű alperest a 9.000.000 forint és késedelmi kamatai visszatérítésére, illetve a jogutód II., III. és IV. rendű felpereseknek való megfizetésére.

Nincs indok az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott késedelmi kamat kezdő időpontjának a megváltoztatására, tekintve, hogy az I. rendű felperes bankszámláinak a megterhelése 2004. október 12-e napjával - az azonnali beszédési megbízás teljesítése okán - lezárult, ezért megalapozatlanul jelölte meg a III. rendű alperes marasztalása esetére a késedelmi kamat kezdő időpontjaként a felperesi kereset benyújtásának az időpontját, figyelemmel arra is, hogy az I. rendű felperes vele szembeni követeléséről nem ekkor szerzett tudomást.

A fellebbezés csak annyiban megalapozott, hogy a késedelmi kamat mértékére a Ptk. 301. §-ában írt rendelkezések az irányadók, a III. rendű alperes nem sorolható a Ptk. 685. §-ának c) pontjában meghatározott gazdálkodó szervezet körébe, így a gazdálkodó szervezetek közötti késedelmi kamatra vonatkozó szabályok (Ptk. 301/A. §) nem alkalmazhatók.

A kifejtettek értelmében a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta; mellőzte a III. rendű alperes I. rendű felperes javára történő marasztalását, a III. rendű alperest terhelő késedelmi kamat mértékét 2005. január 1. napjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyezően állapította meg, egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyta.

A perbeli jogvitát tekintve a fellebbezési eljárásban a II., III., IV. rendű felperesek, valamint a III. rendű alperes pervesztesek, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a II., III. és IV. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a II. rendű alperesnek 250.000 forint másodfokú perköltséget, a III. rendű alperest pedig arra kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg 250.000 forint másodfokú perköltséget a II., III. és IV. rendű felpereseknek, mint együttes jogosultaknak. A másodfokú perköltség a 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alkalmazásával megállapított, az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában. Az I. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel, így arról rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2009. február 24.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

. Rédei Anna s. k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.,
bíró

